

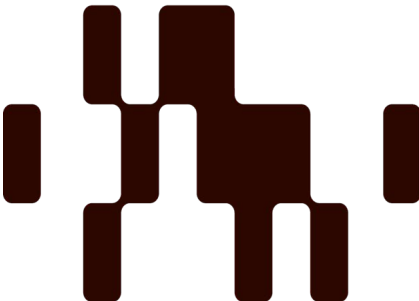
Filosofi i Skolen

Filosofisk Dialog

Filosofi i Skolen, Institut for Kulturstudier, Syddansk
Universitet

Project Partner

**ODENSE
BIBLIOTEKER OG
BORGERSERVICE**

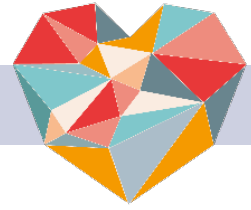

Dementia
in Cultural Mediation

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Aktiviteten

Aktivitetsens titel

Filosofisk Dialog

Resumé

Filosofisk dialog udspringer af traditionen 'Filosofi med børn' som er en samlebetegnelse for forskellige samtaleformer, hvor børn, unge og voksne gennem gruppeaktiviteter udvikler deres evner til at indgå i en filosofisk dialog med hinanden og træner de kognitive, personlige og sociale færdigheder.

Hvordan foregår filosofisk dialog?

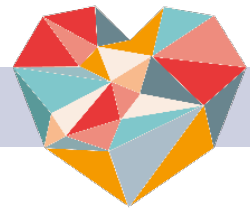
En filosofisk dialog vare typisk 45-60 minutter hvor en gruppe deltagere sidder sammen (gerne i en rundkreds) og tager del i en fælles filosofisk undersøgelse med fokus på en eller flere abstrakte ideer, fx kunst, magt, tillid, retfærdighed, frihed eller ansvar. Den filosofisk dialog er understøttet og organiseret af en facilitator der under hele dialogen holder de formelle rammer og stiller uddybende spørgsmål til deltagerne.

Den filosofisk dialog kickstartes ved at facilitatoren præsenterer en stimulus, fx en historie, et udsagn, et dilemma, et billede eller en film, og herefter stiller et startspørgsmål som relaterer sig til stimulus og agerer udgangspunkt for dialogen. Det er deltagerne der i fællesskab skaber indholdet i dialogen ved at dele deres meninger og ideer omkring spørgsmålet og dertilhørende emner, men også ved at lytte til hinanden og kommentere på hinanden. Herved undersøger deltagerne i fællesskab det givne emne. Facilitatorens opgave er at holde dialogens formelle rammer og skabe et trygt rum for deltagerne, men også at facilitere dialogen mellem deltagerne, ved at stille uddybende spørgsmål og sørge for, at alle får mulighed for at byde ind.

Ofte tager de filosofiske dialoger udgangspunkt i en stimulus der rummer ideer eller værdier som kan "vendes og drejes" filosofisk. Deltagerne skal altså ikke lære om filosofi og filosofiens historie, men lære at filosofere. Der er således ikke tale om at undervise i bestemte teorier, positioner eller filosoffer, men i stedet igennem filosofiske diskussioner at arbejde med deltageres nysgerrighed, øge deres evne til at reflektere og argumentere, samt give dem redskaber til at tale sammen på en konstruktiv måde.

I den filosofiske dialog tager vi udgangspunkt i det indhold som filosofien typisk beskæftiger sig med bl.a. dilemmaer, abstrakte begreber og “store spørgsmål” – alt sammen noget hvor der (endnu) ikke findes ét bestemt svar, men hvor der findes mange mulige svar. Det giver os mulighed for at indgå i en ligeværdig dialog med hinanden, hvor vi kan være nysgerrig sammen med udgangspunkt i hver vores ståsted omkring noget som berører os alle. Fx “Er tegnsprog et sprog?”, “Hvem bestemmer at noget er smukt?”, “Hvornår er noget musik?”, “Kan man lave ingenting?” eller “Er et æble levende?”.

Beskrivelse

Målgruppen

Som udgangspunkt kan den filosofiske dialog bruges som aktivitet på flere måder med forskellige målgrupper. Det handler blot om at tilpasse indholdet og rammerne for aktiviteten.

Det kan fx være en gruppeaktivitet hvor personer der lever med demens i et tidligt stadie og deres pårørende som deltager i mindre grupper (å 5-10 personer) og tager del i den filosofiske dialog sammen. Fordelen ved at de pårørende deltager i dialogen kan være, at de lærer noget nyt omkring deres kære og får mulighed for at være fælles om undersøgelsen af de filosofiske spørgsmål. Ulempen kan være hvis de pårørende begynder at svare på vegne af deres kære – højst sandsynlig for at hjælpe dem – og herved bliver for dominerende i dialogen. Den filosofiske dialog kan være en langsom aktivitet hvor vi tager os tid til at tænke, tale og lytte til hinanden.

For personer som lever med demens på et senere stadie kan den filosofiske dialogen som alternativ foregår én til én, hvor facilitatoren indgår i dialog med én person. Dialogerne vil højst sandsynligt være kortere og kan med fordel tage udgangspunkt i personens egne spørgsmål og undren.

Som facilitator skal man være opmærksom på de forskellige faldgruber der kan være ift. (ubevidst) at manipulere med deltagerne og skabe et utrygt rum for dialogen. Vi anbefaler derfor altid at man kontakter en professionel facilitator og/eller selv bliver uddannet til at varetage dialogen. Ligeledes er det vigtigt man har god tid til at varetage aktiviteten og at man er opmærksom på, at deltagerne er interesseret i at være en del af dialog – sagt på en anden måde, så er det vigtigt at stoppe mens legen er god.

Formål

Den filosofiske dialog kan have forskellige formål, så det kommer an på hvilket formål facilitatoren har sat for aktiviteten.

Det kan fx være:

- At arbejde med og træne de kognitive færdigheder, fx at give eksempler, begrunde sig, se tingene fra forskellige perspektiver eller at arbejde mellem de konkrete og abstrakte niveauer.
- At understøtte og vedligeholde sociale færdigheder, fx at tage del i en fælles

undersøgelse, at lytte til hinanden, at tage imod respons fra andre og at svare den som spørger.

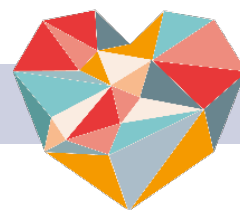
-At understøtte og vedligeholde personlige færdigheder, fx at formulere tanker til tale og forklare sig, at tale i plenum eller at dele sine egne tanker og ideer.

Noget der altid gælder for den filosofiske dialog er, at vi søger at skabe et undersøgende rum – et filosofisk rum om man vil – sammen! Et sted hvor vi sammen undersøger omverdenen med udgangspunkt i hvert vores ståsted.

Samarbejdspartnere

Vi brugte Demensfællesskabet Fyn til rekruttering af deltagere til aktiviteten.

Praktisk

Sted

Det du skal bruge er en facilitator som har forberedt rammerne og stimulus for dialogen. Derudover skal du bruge et lokale, der kan rumme 10 personer, inkl. stol og borde) og hvor der er ro. Hvis du har brug for at vise en video til at kickstarte processen, skal du bruge udstyr til dette. Adgang til toiletter og køkken til at lave kaffe er at foretrække

Dag, tidspunkt & varighed

Den Filosofiske dialog kan afholdes på et hvilket som helst tidspunkt og ugedag, men sen eftermiddag har fungeret godt for os, da det giver de pårørende bedre muligheder for at deltage. Varighed er 45-90 minutter, alt efter hvor meget energi der er i gruppen den pågældende dag.

Gruppestørrelse

Hvis man ønsker at afholde den Filosofiske dialog som en gruppeaktivitet er den optimale

gruppestørrelse 5 til 10 personer. Man kan også bruge den Filosofiske dialog som en én-til-én aktivitet, hvor facilitatoren har en dialog med én borger.

Vejledere og værter

Du får brug for hjælp til at opstille borde, lave kaffe og til at vis vej til lokalet, hvor aktiviteten finder sted og hvor toiletter m.v. befinder sig.

Under selve dialogen er det vigtigt at facilitatoren og eventuelle hjælpere aftaler, om hjælperne indgår i dialogen eller ej.

Materialer & faciliteter

Facilitatoren kan eventuelt bruge rekvisitter til at understøtte stimulus og den efterfølgende dialog. Det kan fx være en kort film, billeder, et stykke musik eller diverse genstande.

Rekvisitterne hjælper os til at gøre problemstillingen konkret og agerer fokus for dialogen, så vi altid har det konkrete element at "henvise til" når vi taler sammen i den Filosofiske dialog. Fx "Det vi hørte på videooptagelsen var ikke musik fordi... Men når jeg lytter til en sang af Queen, så er det musik fordi...".

Udgifter

I vores tilfælde var det gratis at deltage i de Filosofiske dialoger, men man kan opkræve et mindre beløb til betaling af en facilitator, lokaler og evt. kaffe/te.

Navneskilte

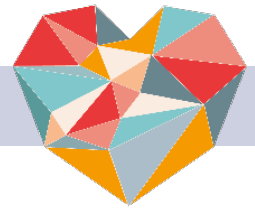
Vi brugte ikke navneskilte i dette forløb, men der er en mulighed man kan overveje hvis man har svært ved at overskue gruppens deltagere eller har det bedre med at kunne deltagernes navne med det samme.

Memento

Vi gav ikke deltagerne nogle prints e.l. med fra den Filosofiske dialogen, men hvis man skønner at det er relevant for at fastholde dialogen for den enkelte deltager kan man overveje at skrive stimulus og tilhørende spørgsmål ned, så deltagerne kan få det med hjem til videre refleksion.

Efter aktiviteten

Vi har ikke planlagt nogen opfølgning på aktiviteten.

Kommunikation

Vi brugte Demensfællesskabet Fyn til rekruttering af deltagere til aktiviteten og de stod også for kommunikationen med borgerne.

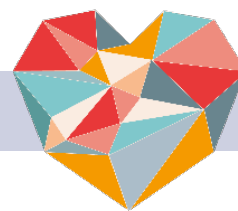
Hvis man gerne vil vide mere om filosofisk dialog eller ønsker besøg af en facilitator kan man kontakte projektet Filosofi i Skolen på mail filosofiiskolen@sdu.dk eller læse mere på projektets hjemmeside <https://www.sdu.dk/da/filosofiiskolen>

Derudover kan vi fra projektet Filosofi i Skolen anbefale at man læser bogen "[Tænk højt med dine elever](#)" af Peter Worley, som indeholder en kort introduktion til facilitering og en række spændende dialogmaterialer som kan bruges til både børn og voksne.

Tilmelding

Demensfællesskabet Fyn brugte telefon og mail for tilmeldigen til aktiviteten.

Beskrivelse & Program

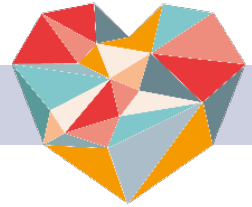

En typisk Filosofisk dialog trin-for-trin:

1. Hvis den Filosofiske dialog arrangeres som gruppeaktivitet er det vigtigt at finde et sted hvor der er ro, så alle kan høre hvad hinanden siger. Deltagerne og facilitatoren sidder typisk på hver sin stol i en rundkreds, så alle er lige og kan se/høre hinanden.
2. Facilitatoren introducerer kort til aktivitetens program og kan evt. introducere deltagerne til begrebet om filosofi og filosofiske spørgsmål. Det er vigtigt at facilitatoren ikke optegner aktivitetens formål, da det kan have en afdæmpende effekt på deltagerne og den åbne dialog.
3. Facilitatoren kan vælge at starte aktiviteten med en lille øvelse hvor gruppen arbejder med forskellige kognitive færdigheder fx begrebsafklaring, kategoriseringer eller argumentation på en sjov og let måde (skriv evt. til filosofiiskolen@sdu.dk for at høre mere og få udleveret materialer).
4. Herefter præsenterer facilitatoren stimulus og stiller startspørgsmålet, som er gruppens fælles tredje for dialogen. Facilitatoren kan med fordel bruge rekvisitter som placeres i midten af rundkredsen, for at dialogen også har et visuelt fælles tredje (skriv evt. til filosofiiskolen@sdu.dk for at høre mere og få udleveret materialer).
5. Det kan være en god ide at begynde dialogen med en makkersnak, hvor deltagerne taler sammen to-og-to omkring spørgsmålet inden plenumdialogen.
6. Den filosofiske undersøgelse kan nu gå i mange forskellige retninger og facilitatoren facilitere dialogen på bedste vis med uddybende spørgsmål. Facilitatoren stopper dialogen når tiden er gået eller deltagerne har brug for at stoppe.

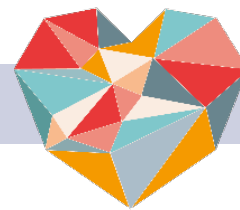
7. Aktiviteten kan med fordel afrundes med en lille let øvelse hvor deltagerne kommer op og stå og bevæger sig lidt (skriv evt. til filosofiiskolen@sdu.dk for at høre mere og få udleveret materialer).

Evaluering

Vi har ikke formelt evalueret aktiviteten, men det er en god ide at høre deltagernes mening når dialogen er slut.

Checkliste, hvornår gør man hvad

En måned før aktiviteten

- Sørg for at have en aftale med en uddannet facilitator på plads og evt. aftale et emne for dialogen, så det kan meldes ud i invitationen til deltagerne.
- Tjek at alle invitationer er sendt.

To uger før aktiviteten

- Tjek hvor mange tilmeldinger der er til aktiviteten og udvid eventuelt kredsen af inviterede, hvis det er påkrævet.

Ugen før aktiviteten

- Tjek at de tilmeldte har fået alle de korrekte og påkrævede informationer for aktiviteten.

Dagen før aktiviteten

- Intet specialt.

På aktivitedagen

- Mød op i god tid så du kan hilse på deltagerne og sikre, at alt er på plads.
- Bryg evt. kaffe og te til deltagerne.

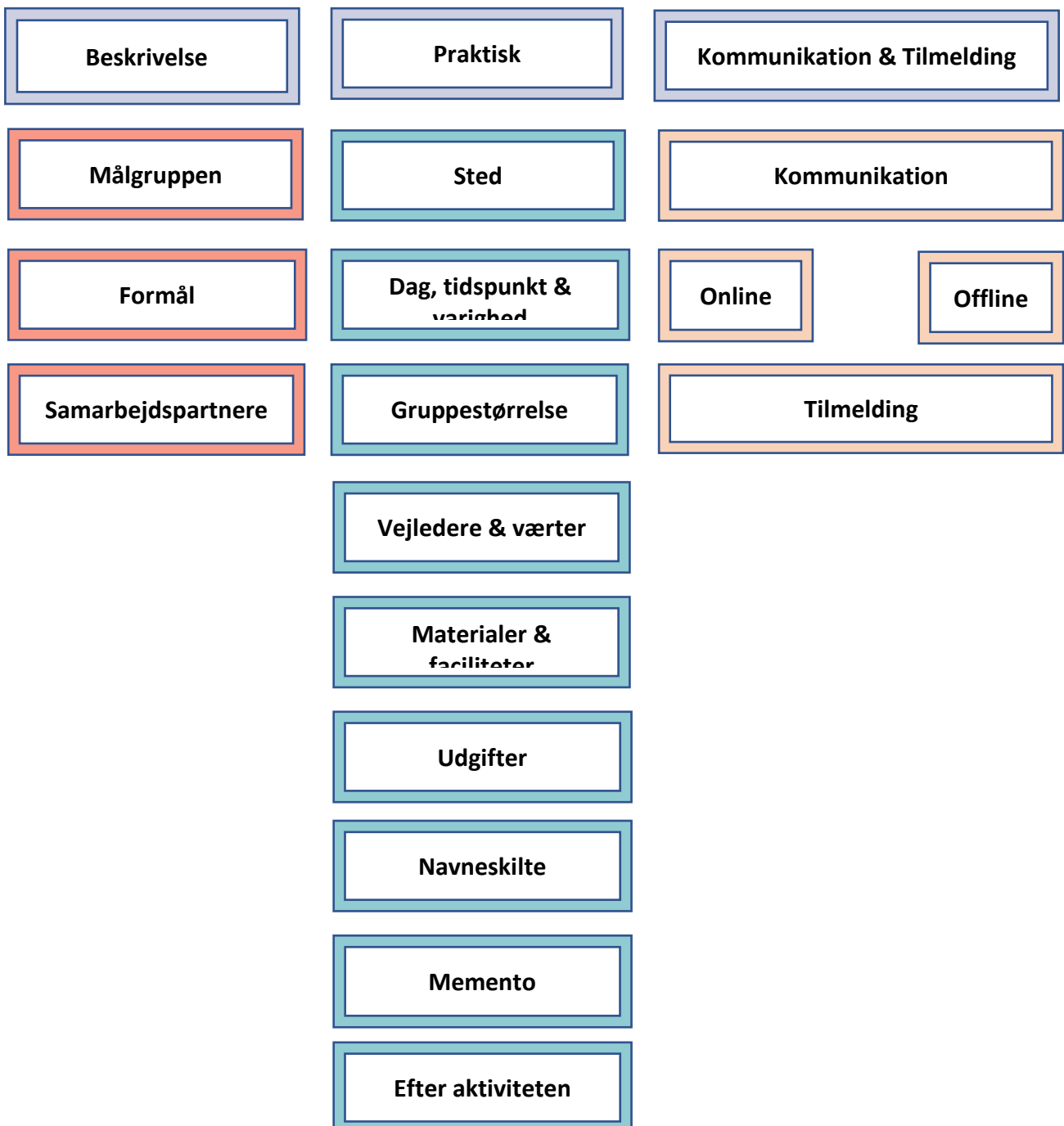
Corona

Vi afholdt aktiviteterne før Coronaens fremkomst, men den Filosofiske dialog kan sagtens afholdes under situationer som Corona-situationen. Man skal blot sørge for at booke et stort lokale, så der kan være god afstand mellem stolene, og lufte ud i lokalet før, under og efter dialogen. Deltagerne behøver ikke at røre ved nogle ting og kan sidde med god afstand til hinanden. Dog anbefales det IKKE, at deltagerne sidder med mundbind på under selve dialogen, da det kan være svært at høre

hvad folk siger med mundbind på og det gør dialogen mere tryk når vi kan se hinandens mimik når vi taler sammen.

Opmærksomhedspun

.

Evaluering

